

Introduktion av fältstudieuppgift och metaanalys

Samtal och intervju

Det finns en stor variation av forskningsintervjuer, en del är att betrakta som samtal. Hur man ska behandla information?

Uppgiften

- Uppgiften består av två delmoment:
  1. samtal med person med funktionsnedsättning alt. utvecklingshinder.
  2. Samtal med föräldrar till barn i svårigheter (funktionsnedsättning, socioemotionella problem, läs- och skrivsvårigheter eller annat inlärningshinder.

Syfte med uppgiften/samtalen

- Syftet med samtalet är att få insikt i hur en vuxen/ung person med funktionsnedsättning/utvecklingshinder själv ser på hur deras nedsättningshinder har medverkat till att forma deras liv, med särskild tonvikt på identitet, utveckling och lärande i olika lärmiljöer. Särskild tonvikt läggs på hur de upplever att personer i omgivningen har reagerat och agerat samt i vad mån funktionsnedsättningen/utvecklingshindret har påverkat delaktigheten i olika grupper.
- Att pröva och utveckla rollen som samtalsledare

Fältstudieuppgiftens relation till lärandemålen

- Självständigt redogöra för olika funktionsnedsättningar och analysera möjliga konsekvenser av dem för utveckling och lärande i rådande lärmiljöer.
- Identifiera faktorer som påverkar identitetsutveckling och lärande ur ett mångkulturellt perspektiv
- Beskriva och analysera faktorer som underlättar respektive försvårar samverkar med föräldrar och barn/elever samt andra professioner, myndigheter, verksamheter och organisationer.

Val av person som kan berätta om egna erfarenheter

Ungdom (över 18 år) eller vuxen person

- Funktionsnedsättningar/utvecklingshindret ska ha visat sig under uppväxtåren, t.ex. autism, allvarliga läs-och skrivsvårigheter, dyslexi, tal- och språksvårigheter, fysiska

alt. Perceptuella funktionshinder eller psykosociala problem (kriminalitet, drogproblem, mobbing, etc.)

Förälder

- Barn som har t.ex. funktionsnedsättning, socioemotionella problem, läs- och skrivsvårigheter eller annan form av inlärningshinder.
- Eftersträva variation i arbetsgruppen.

Fältstudieuppgiftens planering och genomförande

- Val av två intervjupersoner (vuxen + förälder)
- Formulera syfte för intervjun/samtalet
- Förbered frågor
- Förbered och genomför intervjun
- Analys av intervju/samtalet
- Skriv individuell rapport som sändes till arbetsgruppen senast 10/3 för att behandlas 17/3. Bestäm responsförfarande inom gruppen
- Metaanalys av gruppens rapporter utförs 27/4
- Skriv grupprapport som sändes till Inger Berndtsson

Teoretisk förankring

- Inifrånperspektiv. Gustavsson (1998). Inifrån utanförskapet.
- ”Att sätta sig på den andres stol”
- Syftet är att **förstå**, att begripa eller få insikt i den andres livssituation
- Hermeneutik
- Livsvärldsfenomenologi som en möjlig vetenskapsteoretisk referensram

Hermeneutik

- Hermes – kommunicerade mellan olika världar
- Tolknings- och förståelsens teori och praktik i olika mänskliga sammanhang
- Tolkningsarbetet är centralt
- Uppmärksammar forskarens/tolkarens förförståelse
- Att förstå på ett djupgående sätt

Min egen forskning

- Inifrånperspektiv på erfarenheter av att lära sig hantera en synnedsättning eller blindhet i vardagen
- Att ”lära nytt” och ”lära på nytt”
- Forskningen tar sin utgångspunkt i människors vardagliga livsvärld
- Forskningsmetoder: observationer, livsberättelser och återkommande intervjuer i form av samtal, ofta i deltagarnas hem.
- Livsberättelser, ger insikt i personers livssituation i ett tidsperspektiv

Formulera syfte för samtalet

- För att ni senare ska kunna genomföra en metaanalys bör ni i arbetsgrupperna formulera lika/liknande ”forskningsfrågor” inför samtalen
- Formulera ett syfte för vardera intervjuerna med utgångspunkt i syfte för samtalen (se fältstudieuppgiften)
- Tänk igenom innebörder av begrepp ni väljer att använda (definiera begreppen)
- Vilken litteratur har innehållslig relevans för de samtal ni ska genomföra?

Förbered frågor

- Var och en förbereder frågor till intervjuerna
- Använd gärna en lite större inledande fråga
- Formulera öppna frågor
- Frågor i relation till etik
- Formulera frågor som uppmuntrar personerna att berätta om episoder som hänt
- Förbered uppföljande frågor
- Eftersträva berättelser om personernas liv
- Ni behöver inte använda samma frågor i gruppen men ni kan göra det om ni önskar

Förbered genomförandet av samtalet/intervjun

- Tillfråga personer att delta i samtalen
- Informera om uppgiftens syfte och beakta etiska regler/rekommendationer
- Förbered intervjun; tid och plats, lugn miljö, inspelning, skapa förtroende
- Förbered dig själv mentalt inför samtalet, skapa intresse för den andres livssituation
- Kom i tid!
- Fördelar/nackdelar med att lämna ut frågor innan

Dokumentation av samtalen

- Möjligt att anteckna eller spela in samtalen
- Fördelar och nackdelar med olika tillvägagångssätt
- Etiska aspekter

Genomför samtalet/intervjun

- Skapa en förtroendefull dialog
- Visa aktivt ditt intresse för det personen berättar
- Använd frågorna som ett stöd; lyssna på den andre och ställ följdfrågor
- Ställ reflekterande alt. hypotetiska frågor som fördjupar det som sägs
- Försök att lägga fokus på den andre.

Efterarbete

- Skriv direkt ner dina reflektioner från samtalet; både innehållsligt och avseende din roll som samtalsledare
- Vid anteckningar; gå igenom dessa, skriv ut på dator och komplettera
- Vid inspelning: 1) skriv ut intervjuerna, alt. 2) lyssna på intervjuerna och gör anteckningar för hand eller på dator.

Analys av samtalet/intervjun – tolkning

- Tolkning är en akt där jag försöker lägga ut min förståelse
- Intervjuer/berättelser är möjliga att tolka
- Pusselmetafor
- Den hermeneutiska cirkeln
- Frågor ställs till texten
- Del och helhet
- Kräver dock ofta utskrivna intervjuer för att nå ett större djup i analysen

Tolkningsarbete

- 1. Insamling av relevanta data
  - 2. Formulera alla rimliga tolkningar
  - 3. Testa i vilka fall tolkningarna är rimliga
-
- Pendling mellan del och helhet, förförståelse och förståelse, närhet och distans.
  - När kan tolkningsarbetet avslutas?

Att tillfälligt sätta punkt...

Analys av anteckningar från intervjuer/samtal

- Centralt att svara på den/de forskningsfrågor som formulerats! (utgå från syftet)
- Försök skriva ner centrala berättelser i text: vad är dessa exempel på? Hur skulle de kunna förstås (tolkas)?
- Vad uttrycker personerna som centralt för hur deras liv har formats?
- På vilket sätt har andra personer varit viktiga för upplevelser av delaktighet?
- Vad uttrycker de erfarenheter du fått ta del av?
- Lyssna på inspelningen flera gånger, alternativt läs anteckningarna flera gånger.

Skriv individuell rapport

- Skriv en text om intervjuerna:
  - syfte
  - planering
  - genomförande
  - resultat (separat för de olika intervjuerna)
  - Knyt an till litteratur och föreläsningar
  - Skriv reflektioner om din roll som samtalsledare
  - Beakta etiska aspekter vid skrivandet av din text.
  - Max 2-3 sidor exklusive referenser

Metaanalys (av resultaten)

- Vuxen respektive föräldrantervjuerna analyseras separat.
- Centrala begrepp:
  - förhållningssätt och bemötande
  - delaktighet
  - möjligheter/svårigheter till utveckling och lärande

Vad är metaanalys?

- Metaanalys är en form av systematisk studie där resultat/data från flera studier vägs samman till en större undersökningsgrupp och därigenom blir föremål för en ny analys
- Denna sammanvägning av data från flera studier möjliggör analys av ett större datamaterial
- Enstaka mindre studier kanske inte ger några säkra svar en sammantaget kan resultatet från flera små studier bli användbara

Exempel på litteratur

- Forsberg, Christina & Wengström Yvonne (2008). Att göra systematiska litteraturstudier. Värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning. Stockholm: Natur och Kultur

Metaanalysens funktion i fältstudieuppgiften

- Ett arbetssätt för att ställa samma delar av materialet ni gemensamt har i gruppen
- Underlag: de skriftliga analyserna som gjorts i gruppen
- Bearbeta materialet från de olika intervjuerna separat; dvs. samtalen med personerna med funktionsnedsättning/utvecklingshinder respektive föräldrasamtalen.

Tillvägagångssätt

- Utgå från det i gruppen formulerade syftet för de olika intervjuerna
- Lägg de olika analyserna bredvid varandra
- Identifiera skillnader och likheter i resultaten av analyserna; t.ex. läs igenom materialet, markera liknande teman med samma färg, notera skillnader, ställ frågor till materialet, t.ex. vad kan skillnaderna bero på, relatera likheter och skillnader till kriterier för urval av personer, går det att formulera någon/några övergripande tolkningar, etc.

Tillvägagångssätt, forts.

- Formulera resultat med stöd i de individuella analyserna som svarar på den/de forskningsfrågor ni ställt
- Försök formulera slutsatser (i de fall detta är möjligt) som belyser de forskningsfrågor ni ställt

- Formulera slutsatser/resultat separat för samtalen med person med funktionsnedsättning och föräldrasamtalet

Genom konklusion...

- Slutligen, jämför slutsatserna/resultaten för de olika intervjuerna; kan ni identifiera några skillnader eller likheter mellan de båda grupperna relaterat till begreppen förhållningssätt och bemötande, delaktighet samt möjligheter/svårigheter till utveckling och lärande.
- Formulera, om möjligt, en gemensam konklusion för fältstudieuppgiften

Dokumentation av metaanalysen

- Skriv ett dokument 3-4 sidors text (Times New Roman 12pkt) exklusive referenslista
- Struktur
- Kort inledning
- Syfte
- Beskrivning av analysförfarandet
- Resultatet av den gemensamma metaanalysen
- Reflektioner över analys och innehåll
- Referenslista och intervjufrågor bifogas texten

Förslag till reflektionsfrågor

- Ger ett inifrånperspektiv ökad kunskap? På vilket sätt? Vad har du/ni lärt dig?
- Har genomförandet av fältstudieuppgiften bidragit till att du fått syn på något hos dig själv?
- Har genomförandet av fältstudieuppgiften bidragit till att du kommer att förändra något i ditt eget agerande?
- På vilket sätt har fältstudieuppgiften bidragit till utveckling av rollen som specialpedagog och speciallärare?

Slutligen...

Dokumentationen av metaanalysen sändes till Inger Berndtsson

-